

ΠΛΑΙΣΙΑ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Εξελίξεις το 2016

Την τελευταία δεκαετία οι ευρωπαϊκές χώρες ανέπτυξαν και εφάρμοσαν εθνικά πλαίσια προσόντων (ΕΠΠ), με έναυσμα τη σύσταση για το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων (EQF) του 2008 ⁽¹⁾. Με την εφαρμογή των εθνικών πλαισίων προσόντων άρχισε να γεννιέται το ερώτημα του αντικτύπου τους και της προστιθέμενης αξίας που κομίζουν. Ποια η συνεισφορά των πλαισίων προσόντων -τα οποία λειτουργούν σε κλαδικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο- στις πολιτικές και τις πρακτικές για την εκπαίδευση, την κατάρτιση (και την απασχόληση); Είναι χρήσιμα για τους εκπαιδευόμενους; Αν ναι, σε τι; Οι συνεχείς συνεχιζόμενες μελέτες του Cedefop ⁽²⁾ αναδεικνύουν αρκετούς τομείς στους οποίους τα εθνικά πλαίσια προσόντων αρχίζουν να κάνουν τη διαφορά.

Ο αντίκτυπος των πρόσφατων αυτών πλαισίων θα εξαρτηθεί τελικά από το κατά πόσο διευκολύνουν τους τελικούς χρήστες, είτε πρόκειται για εκπαιδευόμενους, είτε για εργοδότες, είτε για παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, είτε για άλλους φορείς. Οι εξελίξεις το 2016 ⁽³⁾ μαρτυρούν ότι τα πλαίσια προσόντων προσελκύουν αυξανόμενη προσοχή από πλευράς των αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής.

Ανάπτυξη ΕΠΠ: υφιστάμενη κατάσταση

Στις 39 χώρες που συνεργάζονται επί του παρόντος στο ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων ⁽⁴⁾ έχουν αναπτυχθεί 43 εθνικά πλαίσια προσόντων. Πολλά εξ αυτών αρχίζουν να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και προσόντων, η δε επίδρασή τους στις πολιτικές και τις πρακτικές αρχίζει να γίνεται σταδιακά αισθητή. Ενώ τα εθνικά πλαίσια αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαφάνειας των προσόντων, κυρίως βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων, κάποια έχουν εξελιχθεί περαιτέρω: στηρίζουν άμεσα τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, συμβάλλοντας π.χ. στην τεκμηρίωση της διά βίου μάθησης και ενισχύοντας τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

- ⁽¹⁾ Το Cedefop κάνει σε ετήσια βάση απολογισμό της ανάπτυξης εθνικών πλαισίων προσόντων στην Ευρώπη από το 2009.
- ⁽²⁾ Βλ. βιβλιογραφία στο τέλος του ενημερωτικού σημειώματος.
- ⁽³⁾ Το Cedefop κάνει σε ετήσια βάση απολογισμό της ανάπτυξης εθνικών πλαισίων προσόντων στην Ευρώπη από το 2009. <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/national-qualifications-framework-nqf>
- ⁽⁴⁾ Εκτός από τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ, στη συνεργασία αυτή συμμετέχουν η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η Ισλανδία, το Κοσσυφοπέδιο, το Λίχτενσταϊν, το Μαυροβούνιο, η Νορβηγία, η Σερβία, η Ελβετία και η Τουρκία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:

ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ – ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΕΠΠ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΤΙΤΛΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ / ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ

(* Προαιρετικά έως το 2017. (**) προαιρετικά.

Πηγή: Βάσει επισκόπησης και ανάλυσης των εθνικών πλαισίων προσόντων από το Cedefop, 2016. Υπό έκδοση.

Στα τέλη του 2016 η κατάσταση έχει ως εξής:

- 6 χώρες συνεχίζουν να εργάζονται για τον σχεδιασμό και την επίσημη έγκριση των ΕΠΠ τους. Από τις χώρες που προσχώρησαν στη συνεργασία για το EQF το 2008, η Ισπανία, η Ιταλία και η Φινλανδία δεν έχουν μέχρι στιγμής ολοκληρώσει την ανάπτυξη και/ή την έγκριση. Το πλαίσιο της Φινλανδίας αναμένεται να εγκριθεί στις αρχές του 2017.
- Η Ιταλία έχει θεσπίσει εθνικό μητρώο προσόντων, καθώς και εθνικό πλαίσιο περιφερειακών προσόντων⁽⁵⁾. Η Ισπανία ολοκληρώνει το πλαίσιο της για τη διά βίου μάθηση. Χώρες οι οποίες εντάχθηκαν στη συνεργασία για το EQF την τελευταία διετία (όπως η Αλβανία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και η Σερβία) συνεχίζουν να εργάζονται για τον σχεδιασμό και (εν μέρει) την επίσημη έγκριση ή αναθεώρηση των ΕΠΠ τους.
- 32 χώρες έχουν επίσημα εγκεκριμένα πλαίσια. Τα πιο πρόσφατα πλαίσια που έτυχαν πολιτικής και νομικής έγκρισης ήταν στην Αυστρία (Μάρτιος 2016), την Πολωνία (Ιανουάριος 2016), τη Σλοβενία (Δεκέμβριος 2015) και τη Σουηδία (Οκτώβριος 2015).
- Η επίσημη έγκριση επέτρεψε στις χώρες να περάσουν στο λειτουργικό στάδιο, αυτό της εφαρμογής. Αρκετές χώρες, όπως η Αυστρία, η Κροατία, η Κύπρος, η Ελλάδα, η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η Ουγγαρία, η Ισλανδία, το Κοσσυφοπέδιο, το Λουξεμβούργο, το Μαυροβούνιο, η Σουηδία, η Πολωνία και η Τουρκία εξακολουθούν να βρίσκονται σε πρώιμο επιχειρησιακό στάδιο. Οι χώρες αυτές πρέπει να ενισχύσουν τις ικανότητες των εμπλεκόμενων ιδρυμάτων/φορέων, να οριστικοποιήσουν συγκεκριμένα εργαλεία όπως βάσεις δεδομένων και κανόνες διασφάλισης ποιότητας ή να θεσπίσουν εσωτερικούς κανονισμούς και/ή να ολοκληρώσουν τη χαρτογράφηση των προσόντων του πλαισίου. Το Βέλγιο (Βαλονία) και η Βουλγαρία έχουν επίσημα εγκεκριμένα πλαίσια, αλλά η εφαρμογή τους βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Πολλές άλλες χώρες, όπως το Βέλγιο (Φλάνδρα), η Γαλλία, η Γερμανία, η Δανία, η Ελβετία, η Εσθονία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία, οι Κάτω Χώρες, η Μάλτα, η Νορβηγία, η Πορτογαλία και η Σλοβενία έχουν εισέλθει σε πιο ώριμο επιχειρησιακό στάδιο. Τα πλαίσιά τους έχουν λάβει αρκετή προβολή και έχουν πλέον ενταχθεί ικανοποιητικά στα εθνικά τους συστήματα προσόντων, παρέχοντας έναν ολοκληρωμένο χάρτη εθνικών προσόντων βάσει των μαθησιακών αποτε-

λεσμάτων και λειτουργώντας ως σημείο αναφοράς για την εξέλιξη και την επανεξέταση των προσόντων.

- 35 χώρες⁽⁶⁾ εργάζονται για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων ΕΠΠ, τα οποία θα καλύπτουν το σύνολο των τύπων και των επιπέδων προσόντων (αριθμός αντίστοιχος με αυτόν του 2015).
- 28 χώρες υπέβαλαν εκθέσεις αντιστοίχισης, οι οποίες παρουσιάζουν τη σχέση του εθνικού πλαισίου προσόντων με το ευρωπαϊκό (έναντι 26 το 2015).
- 26 χώρες συνδέθηκαν με το πλαίσιο προσόντων του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΓΠΠ-ΕΧΤΕ)⁽⁷⁾, οι 17 στο πλαίσιο ενιαίας διαδικασίας παράλληλα με την αντιστοίχσή τους με το EQF (έναντι 24 και 15 αντίστοιχα το 2015).

Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι στην Ευρώπη επικρατούν τα ολοκληρωμένα εθνικά πλαίσια προσόντων, τα οποία καλύπτουν όλους τους τύπους και όλα τα επίπεδα προσόντων. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει τον ρόλο του EQF στη διά βίου μάθηση ως πηγή έμπνευσης και καταλύτη εθνικών εξελίξεων. Η προτεραιότητα που αποδίδεται στα ολοκληρωμένα πλαίσια αντικατοπτρίζεται και στην τάση των εθνικών αρχών να συνδυάζουν την αντιστοίχιση με το EQF με την αυτοπιστοποίηση της συμβατότητας των πλαισίων τους με το πλαίσιο ΕΧΤΕ (διαδικασία της Μπολόνια).

Προβολή των εθνικών πλαισίων προσόντων

Για να αποκτήσουν τα πλαίσια αξία για τον πολίτη, πρέπει να γίνουν αναγνωρίσιμα. Πολλές χώρες πλέον αναγράφουν συστηματικά τα επίπεδα του εθνικού και του ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων στους τίτλους σπουδών που χορηγούν (πιστοποιητικά και διπλώματα, καθώς και παραρτήματα διπλώματος Europass και συμπληρώματα πιστοποιητικού Europass). Είναι επίσης σημαντικό οι πληροφορίες αυτές να περιέχονται και στις εθνικές (και ευρωπαϊκές) βάσεις δεδομένων προσόντων και, κατά προτίμηση, να διαρθρώνονται σύμφωνα με τη διάρθρωση του πλαισίου τους.

⁽⁵⁾ Με το διάταγμα 13/2013 θεσπίζεται εθνικό μητρώο προσόντων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που αποτελείται από έξι διαφορετικά μέρη, περιλαμβανομένου ενός πλαισίου προσόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ενός εθνικού πλαισίου περιφερειακών προσόντων. Επί του παρόντος υπάρχουν μόνο τρία μέρη. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. http://nrpitalia.isfol.it/sito_standard/sito_demo/atlante_repertori.php

⁽⁶⁾ Τέσσερις χώρες έχουν καθιερώσει επιμέρους ΕΠΠ, τα οποία καλύπτουν περιορισμένο εύρος τύπων και επιπέδων προσόντων ή αποτελούνται από μεμονωμένα πλαίσια τα οποία λειτουργούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο. Η Τσεχική Δημοκρατία και η Ελβετία, για παράδειγμα, έχουν θεσπίσει χωριστά πλαίσια για τα προσόντα της επαγγελματικής και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το πλαίσιο της Γαλλίας περιλαμβάνει κυρίως προσόντα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ η Ιταλία διαθέτει ένα εθνικό μητρώο προσόντων που αποτελείται από έξι διαφορετικά μέρη. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Σκωτία και η Ουαλία διαθέτουν ολοκληρωμένο πλαίσιο. Το πλαίσιο προσόντων και ακαδημαϊκών μονάδων (QCF) της Αγγλίας/Βόρειας Ιρλανδίας καλύπτει μόνο την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

⁽⁷⁾ <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/qf/overarching.asp>

Και σε αυτό τον τομέα σημειώνεται πρόοδος. Η Δανία και η Λιθουανία ήταν οι πρώτες χώρες που ανέγραψαν το επιπέδο του ευρωπαϊκού/εθνικού πλαισίου προσόντων στα πιστοποιητικά ΕΕΚ το 2012. Τον Νοέμβριο του 2016, 20 χώρες είχαν καθιερώσει την αναγραφή του επιπέδου στους εθνικούς τίτλους σπουδών ή στις εθνικές βάσεις δεδομένων προσόντων: Δανία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Νορβηγία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ελβετία και Ηνωμένο Βασίλειο (βλ. διάγραμμα). Αρκετές χώρες έχουν δηλώσει την πρόθεσή τους να καθιερώσουν την αναγραφή εντός του 2017, όπως η Αυστρία, το Βέλγιο (Φλάνδρα και Βαλονία), η Βουλγαρία, η Ουγγαρία και η Πολωνία.

Μέχρι σήμερα καμία χώρα δεν έχει καθιερώσει την αναγραφή του επιπέδου του εθνικού/ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων στο σύνολο των τίτλων σπουδών που χορηγεί. Πρόοδος έχει σημειωθεί κυρίως στους τίτλους επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΑΕΕΚ και/ή ΣΕΕΚ) και σε μικρότερο βαθμό στους τίτλους γενικής εκπαίδευσης. Η αναγραφή του επιπέδου του εθνικού/ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων στους τίτλους σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι περιορισμένη, με εξαίρεση τα παραρτήματα διπλώματος. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι συνήθως η απόφαση για τη συμπερίληψη του επιπέδου του εθνικού/ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων εναπόκειται στο (αυτόνομο) ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο. Στο διάγραμμα της σελίδας 1 παρουσιάζεται επισκόπηση της αναγραφής του επιπέδου του πλαισίου προσόντων στους τίτλους σπουδών που χορηγούν οι χώρες που συνεργάζονται για το EQF.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα σχετικά με τη στροφή προς τα μαθησιακά αποτελέσματα, τα εθνικά πλαίσια προσόντων ⁽⁸⁾ έχουν συντελέσει σημαντικά στη πιο ολοκληρωμένη χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε πολλούς τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Σε αρκετές χώρες, όπως στην Αυστρία, την Ισλανδία και την Πολωνία, οι εθνικές πολιτικές διά βίου μάθησης στηρίζονται πλέον στην προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, γεγονός που εκφράζει τη σαφή βούληση σύνδεσης της αρχικής με τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση με πιο αποτελεσματικό και πιο ευέλικτο τρόπο. Σε άλλες χώρες, π.χ. Σουηδία, η προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων αξιοποιείται στον διάλογο με τους εμπλεκόμενους στην αγορά εργασίας ως μία γέφυρα προς τις πολλές και

ποικίλες μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εκτός της επίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης

Ο επικαιροποιημένος ευρωπαϊκός κατάλογος για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης το 2016 ⁽⁹⁾ επιβεβαιώνει το γεγονός ότι πλέον οι χώρες αποδίδουν μεγάλη προτεραιότητα στη διασύνδεση των πλαισίων και των ρυθμίσεων επικύρωσης. Τα εθνικά πλαίσια προσόντων, μέσω της έμφασης στα μαθησιακά αποτελέσματα, λειτουργούν ως σημείο αναφοράς για τον εντοπισμό, την τεκμηρίωση, την αξιολόγηση και την αναγνώριση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτώνται σε μη τυπικά και άτυπα πλαίσια. Η καθιέρωση εθνικού πλαισίου προσόντων επιτρέπει στις χώρες να περάσουν από την αποσπασματική εφαρμογή της επικύρωσης σε μια πιο συντονισμένη εθνική προσέγγιση. Βάσει του ευρωπαϊκού καταλόγου, 20 χώρες καθιερώνουν ρυθμίσεις επικύρωσης σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, στο συνέδριο του Cedefop με τίτλο *Πώς γίνεται η μάθηση ορατή* φάνηκε ότι η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην εφαρμογή των ρυθμίσεων επικύρωσης εξακολουθεί να είναι περιορισμένη.

Συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών

Η νέα γενιά εθνικών πλαισίων προσόντων στην Ευρώπη βοήθησε να συνεργαστούν μεταξύ τους ενδιαφερόμενοι από διάφορα εκπαιδευτικά υποσυστήματα, καθώς και από το χώρο της εκπαίδευσης και της απασχόλησης, οι οποίοι δεν συνεργάζονταν συχνά στο παρελθόν. Οι μέχρι τώρα εμπειρίες αποτιμώνται θετικά και οι χώρες έχουν σηματοδοτήσει την επιθυμία τους για περαιτέρω πρόοδο προς αυτήν την κατεύθυνση. Η προσήλωση τους επιβεβαιώνεται από τη θέσπιση νομικών βάσεων για τα ΕΠΠ, με τις οποίες καθορίζονται σαφώς η συμμετοχή και ο ρόλος των διαφόρων εμπλεκόμενων μερών. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η συνέχιση της συμμετοχής των εμπλεκόμενων μερών - η οποία είχε εγκαινιαστεί στο στάδιο της ανάπτυξης- και στο επιχειρησιακό στάδιο. Παρότι πολλές χώρες είχαν δώσει προτεραιότητα στην ευρύτερη δυνατή συμμετοχή εμπλεκόμενων μερών, παρατηρείται διαφοροποίηση όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων παραγόντων της αγοράς εργασίας. Σε μια ομάδα χωρών (Αυστρία, Γερμανία και Ελβετία) οι κοινωνικοί εταίροι και άλλοι παράγοντες της αγοράς εργασίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ένταξη των προσόντων στα πλαίσια. Σε άλλες χώρες, όπως η Βουλγαρία, η Ελλάδα και η Πολωνία, οι εμπλεκόμενοι

⁽⁸⁾ Cedefop (2016). *Application of learning outcomes approaches across Europe*.

⁽⁹⁾ Cedefop, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (υπό έκδοση). *Update to the European inventory on validation of non-formal and informal learning: synthesis report*.

στην αγορά εργασίας δεν έχουν τόσο σημαντικό ρόλο, τα δε πλαίσια δεν χαρακτηρίζονται από ισχυρούς δεσμούς με την αγορά εργασίας.

Εξέλιξη και επανεξέταση των προσόντων

Τα ολοκληρωμένα ΕΠΠ είναι πολύτιμα διότι προσφέρουν πλήρη εικόνα των διαθέσιμων προσόντων σε μια χώρα. Ο καθορισμός επιπέδων βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων και η αποτύπωση των προσόντων βάσει των επιπέδων αυτών επιτρέπουν τον εντοπισμό τυχόν κενών στην υπάρχουσα προσφορά προσόντων. Από τη μελέτη του Cedefop το 2014 ⁽¹⁰⁾ φάνηκε ότι το επίπεδο 5 του EQF (και τα αντίστοιχα επίπεδα των ΕΠΠ) λειτούργησε ως βάση για την ανάπτυξη νέων προσόντων σε χώρες όπως η Εσθονία, η Λιθουανία, η Μάλτα και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με τον Νορβηγικό Οργανισμό Διασφάλισης της Ποιότητας (NOKUT) και μια μελέτη του Cedefop ⁽¹¹⁾, τα πλαίσια μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν ως σημείο αναφοράς κατά την επανεξέταση και την ανανέωση των προσόντων και των προγραμμάτων σπουδών. Η εμπειρία έχει δείξει ότι με τον τρόπο αυτό αυξάνεται η συνεκτικότητα των προσεγγίσεων που εφαρμόζουν οι φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το εύρος των πλαισίων: άνοιγμα προς τον ιδιωτικό και τον μη τυπικό τομέα

Αυξάνεται ο αριθμός των χωρών οι οποίες διευρύνουν τα πλαίσιά τους προκειμένου να συμπεριλάβουν προσόντα της συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης και της επιμόρφωσης. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται συνολικά η διαφάνεια στο τοπίο των προσόντων και ταυτόχρονα ενισχύονται οι δεσμοί ανάμεσα στην αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση (που παρέχεται από τον δημόσιο τομέα) και τη συνεχή κατάρτιση (που παρέχεται κυρίως από μη τυπικούς και ιδιωτικούς φορείς). Οι εργασίες στις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία απηχούν την τάση αυτή για διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των εθνικών πλαισίων προσόντων.

Ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων: υφιστάμενη κατάσταση

Τον Δεκέμβριο του 2016, οι παρακάτω χώρες είχαν συνδέσει τα εθνικά πλαίσια προσόντων τους με το EQF: Αυστρία, Βέλγιο (Φλάνδρα και Βαλονία), Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία, Σκωτία και Ουαλία), Ιρλανδία, Ισλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία,

Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Μαυροβούνιο, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σουηδία και Τσεχική Δημοκρατία. Τρεις ακόμη χώρες (Κύπρος, Σλοβακία και Ρουμανία) επί του παρόντος συζητούν τις εκθέσεις αντιστοιχισής τους με τη συμβουλευτική ομάδα EQF.

Οι υπόλοιπες χώρες αναμένεται να ακολουθήσουν το 2017-2018, κάτι το οποίο σημαίνει ότι το πρώτο στάδιο της αντιστοιχισής με το EQF έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Μετά την ολοκλήρωση του πρώτου σταδίου ακολουθεί επικαιροποίηση σε τακτά διαστήματα σε περίπτωση που η χώρα προβεί σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις, γεγονός που φανερώνει ότι η υλοποίηση του EQF είναι μια διαρκής διαδικασία. Το 2015 υποβλήθηκαν επικαιροποιήσεις από την Εσθονία και τη Μάλτα, οι οποίες εγκαινίασαν το επόμενο στάδιο – η Μάλτα, μάλιστα, επικαιροποιεί το πλαίσιο της για τέταρτη φορά από το 2009.

Βιβλιογραφία:

Μελέτες του Cedefop σχετικά με τα εθνικά και το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων από την έναρξη της διαδικασίας EQF το 2005

- Cedefop (2005). *European reference levels for education and training: promoting credit transfer and mutual trust.*
- Cedefop (2009). *The shift to learning outcomes: policies and practices in Europe.*
- Cedefop (2009, 2010, 2011, 2012 και 2014). *Annual NQF monitoring reports analysing national developments, including country chapters.*
- Cedefop (2015). *National qualifications frameworks developments in Europe – Anniversary edition.*
- Cedefop (2011, 2012, 2013, 2014 και 2016). *Ενημερωτικά σημειώματα με θέμα τα εθνικά πλαίσια προσόντων.*
- Cedefop (2013). *Analysis and overview of NQF level descriptors in European countries.*
- Cedefop (2014). *Qualifications at level 5: progressing in a career or to higher education.*
- Cedefop (2010). *Changing qualifications: a review of qualifications policies and practices.*

Ενημερωτικό σημείωμα – 9117 EL

Αριθμός καταλόγου: TI-BB-16-007-EL-N

ISBN 978-92-896-2104-5, doi:10.2801/820887

Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής

Κατάρτισης (Cedefop), 2017

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ισπανικά, ιταλικά, πολωνικά, πορτογαλικά και τη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, γίνετε συνδρομητές μέσω της ακόλουθης διεύθυνσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: <https://www.cedefop.europa.eu/en/user/register>

Μπορείτε να βρείτε προηγούμενα ενημερωτικά σημειώματα και εκδόσεις του Cedefop στη διεύθυνση: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx>

T.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Ευρώπης 123, 570 01 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Τηλ. (30) 2310490111, Φαξ (30) 2310490020

E-mail: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu

⁽¹⁰⁾ Βλ. βιβλιογραφία.

⁽¹¹⁾ Cedefop (2012). *Curriculum reform in Europe: the impact of learning outcomes.* Έρευνα του Cedefop, αριθ. 29.